

[Gade]

bakker første del af 28. maj-dagsordenen op. Folketinget afviste heri Spinelli-planen, den samme plan, som CD og venstrefolk støttede i EF-Parlamentet. De konservatives nye EF-parlamentariker, Claus Toksvig, taler netop for tiden højere om nødvendigheden af fælles våbenproduktion i EF.

Der kan altså være god grund til, at folkettinget ganske grundigt diskuterer og sikrer sig den stærkest mulige kontrol med forhandlingerne om unionen. Og det synes jeg også at udenrigsministerens tale gav udtryk for. Den var ofte referende i stedet for stillingtagende, og jeg synes, der er områder – jeg vil nævne et enkelt her i første indlæg – hvor der er lagt en helt forkert prioritering.

Udenrigsministeren lagde en klar prioritering af det tiltagende misbrug af Luxembourg-forliget. Det vil jeg for det første gerne bede ham dokumentere. For det andet vil jeg spørge: Hvorfor denne prioritering? Er det den vigtigste synsvinkel, at der er dette misbrug? Jeg har selv forstået første del af 28. maj-dagsordenen som en præcisering af, at vetoetten er vital.

Jeg bliver også lidt i tvivl, når jeg læser statsministerens kronik i dag i Politiken, hvor han siger: »Fællesskabets handlinger må ligesom de enkelte samfund bedømmes på, om de i deres helhed fremtræder som et tilstrækkelig balanceret og positivt resultat« – det er i omtalen af vetoetten.

Hvorfor disse mange helhedsbetragtninger? Hvorfor denne ild lagt omkring den diskussion, som jeg mener er vital for Danmark? For det er jo alvor denne gang. Toget er jo sat i gang, og nogle vil se resultater i form af ændringer i vetoetten og i form af ændringer i institutionerne.

Opinionsundersøgelserne viser, at der er et stort flertal i Danmark imod den politiske union. De fleste føler sig ganske godt dækket ind, tror jeg, når Bo Bojesen beskriver EFs projekt Union som et bygningsværk, hvor man for første gang i verdenshistorien vil begynde med taget. Men faktisk er det alvor, og det understreges af det udkast til mandat for regeringskonferencen, som det italienske formandskab netop har spillet ud med. Hvad er der sket med Danmarks mange forbehold? Om vetoetten, om inddragelse af forsvar, om forskydningen mellem institutioner og områder, hvor vi har haft forbehold sammen med andre lande eller alene?

Formandskabet har ikke taget hensyn til disse danske vitale forbehold. I stedet fremturer man med at inddrage sikkerhedspolitik, indskrænke og fjerne vetoetten osv. Den danske repræsentant skrev i Dooge-rapportens mindretalsudtalelse, at man ikke mente, at den fremgangsmåde, man skitserede, var rigtig.

Hvad bliver det så til i det italienske formandskabs udspil? Det bliver strammet til en voldsomt hurtig tidsplan. Nu skal konklusionerne fra en regeringskonference allerede præsenteres den 30. november, og der skal tages beslutninger på mødet den 3.–4. december i Det europæiske Råd, lige inden Spanien og Portugal kommer ind i EF. En række gamle EF-lande ønsker helt klart indskrænkninger i vetoetten, inden Spanien og Portugal bliver medlemmer.

Derfor vil jeg stille udenrigsministeren det spørgsmål: Hvad er den danske regerings stilling til dette oplæg fra det italienske formandskab? Det synes jeg er vigtigt at få afklaret i debatten, også for at finde ud af, hvor meget hold der er i første del af den dagsorden af 28. maj sidste år, som regeringen selv har stemt for.

Tyskland har jo i sidste uge i realiteten brugt vetoetten. I danske øjne har den tyske regering derved gjort sig utroværdig, når den selv kræver indskrænkninger i vetoetten. Men sagen er jo nok sådan, set med tyske øjne, at et stærkt og magtfuldt land som Tyskland anser det for sin soleklare ret at råde over det, jeg vil kalde reel vetoet, også selv om den formelle vetoet forsvinder. Et lille land som Danmark har ikke den mulighed – vi skal af al magt forsvare vetoetten.

Efter SFs opfattelse er også nogle af den danske repræsentants formuleringer i Dooge-rapporten om vetoetten noget elastiske. Jeg mener, at den eneste rigtige formulering her er at sige: Når en medlemsstat skønner, at for den meget vigtige interesser står på spil, skal drøftelserne fortsætte, indtil en enstemmig afgørelse er nået. Jeg forstod, at hr. Ivar Nørgaard mente det samme, og jeg vil spørge, om hr. Ivar Nørgaard fortolker den danske mindretalsudtalelse i Dooge-rapporten på den måde, at det er det sidste element i den danske mindretalsudtalelse, der tæller. Når der er tale om elastik, er det vigtigt, at der står flertalsfortolkninger bag.